herpy

SKINKAR

Spiny Skink

Tribolonotus novaeguineae

Tribolonotus novaeguineae är en liten, skygg skink från låglandsregnskogen på Nya Guinea med rader av spetsiga, bakåtböjda fjäll längs ryggen. Den lever gömd i fuktigt skogsavfall, är mest aktiv i skymningen och lägger bara ett ägg åt gången. Det finns bara lite kunskap om skötseln av just denna art, och den lämpar sig bäst som utställningsdjur.

Familj: Scincidae Tidigare namn: *Zonurus novaeguineae*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**16-20 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**10 år**
Aktiv	**I skymningen och på natten**
Levnadssätt	**Marklevande och grävande**
Biotop	**Regnskog och våtmark**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**60 × 45 × 45 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**24-27 °C**
Värmeplats	**27-28 °C**
Temperatur, natt	**22-24 °C**
Luftfuktighet	**70-90 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 1
Föda	**Insekter och maskar/sniglar**
Hålls	**Ensamma eller parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Könsmogen	**36-48 mån.**
Kullstorlek	**1 ägg**
Kullar per år	**1-6**
Inkubation	**65-85 dagar** vid 23-27 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Bilaga D**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Tribolonotus novaeguineae är en kompakt, kraftigt byggd skink med kort huvud, starka ben och fyra rader av kölade, spetsigt avsmalnande fjäll längs ryggen som ger den ett pansrat, nästan drakliknande utseende. Färgen är mörkbrun, och undersidan är gulaktig till gräddfärgad. Sidorna har små kölade fjäll, och framför ögat sitter bara en liten ljus orange till gul fläck. Den nära släktingen *Tribolonotus gracilis* har i stället knölar på sidorna och en bred, rödorange halvring runt ögat, och det är det säkraste kännetecknet mellan de två arterna, som ofta förväxlas i handeln.

Arten beskrevs av Hermann Schlegel 1834 och är släktets typart. Kroppen är omkring 8-10 cm lång från nos till kloak, och svansen är ungefär lika lång, så den totala längden är omkring 16-20 cm. Släktet har två ovanliga drag bland skinkar: körtlar på buken och porer på handflator och fotsulor, och förmågan att ge ifrån sig läten. Flera författare har menat att *T. gracilis* och *T. novaeguineae* är en och samma art, men nyare släktskapsundersökningar behandlar dem som två arter med olika ekologi, och det gör denna vägledning också.

Djuret är skyggt och ligger gömt större delen av dygnet, så det är ett djur att titta på och inte för hantering.

Utbredning och livsmiljö

Tribolonotus novaeguineae lever på Nya Guinea, både i den indonesiska delen (provinserna Papua och Västpapua) och i Papua Nya Guinea. Fynden sprider sig över större delen av ön: från Fågelhuvudhalvön vid Manokwari och sydvästkusten vid Tritonbukten och Timika över trakten kring Jayapura och Vanimo till Torricellibergen, Wewak, Madang och Lae. De flesta fynd är från låglandet och låga kullar. Typlokalen är det gamla fortet Merkusoord vid Tritonbukten på öns sydvästkust.

> **Naturlig utbredning:** Indonesien och Papua Nya Guinea.

LIVSMILJÖ

Släktet lever i varm, fuktig regnskog, där djuren håller till under nedfallna grenar, blad och annat skogsavfall, ofta nära vatten. De gräver in sig under avfallet och har bo mellan det och jorden. Underlaget är alltid fuktigt, och djuren jagar små maskar, larver och insekter i skymningen. De solar sig inte, utan värmer sig i hålan eller under solvarmt dött trä. Släktet finns också i kokosplantager, där djuren bor i högar av kokosskal.

Klimatet i låglandet på Nya Guinea är varmt och fuktigt hela året, med dagstemperaturer omkring 27 °C, nätter omkring 23 °C och en luftfuktighet över 70 %.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötseln av *Tribolonotus novaeguineae*. Arten lever i samma sorts regnskogsmark som *Tribolonotus gracilis* från norra Nya Guinea, har samma storlek och i stort sett samma krav. Siffrorna i vägledningen, också för avel, är lånade från den.

Ett enskilt fullvuxet djur ska ha ett terrarium på minst 60 × 45 × 45 cm (längd × bredd × höjd), och större är bättre. Ett par ska ha minst 90 × 45 cm botten. Ett terrarium med frontöppning är lugnare än ett som öppnas uppifrån.

Bottensubstratet ska hålla fukten och efterlikna regnskogens jord, till exempel omkring 60 % matjord och 40 % kokosfiber, 5-10 cm djupt och djupare om man planterar direkt i det. Lägg ett tjockt lager nedfallna blad ovanpå, och ge kork, barkbitar och kokosskal som gömslen så att djuret själv kan välja. Terrariet ska ventileras så mycket att det torkar upp något mellan besprutningarna, men inte så mycket att fuktigheten sjunker.

När djuret är fullvuxet ska det helst bo ensamt. Djur av samma kön är aggressiva mot varandra, särskilt hanarna. Ett par kan hållas tillsammans i ett rymligt terrarium med många gömslen. Ta bort avföring dagligen och byt hela bottensubstratet var 3.-4. månad.

TEMPERATUR

Dagstemperaturen ska vara 24-27 °C, och ett varmt gömsle med 27-28 °C håller djuret igång, även om det inte solar sig. På natten är 22-24 °C lämpligt.

Använd en liten värmelampa i keramisk sockel över gömslet, styrd av en termostat. Är rummet kallt på natten används ett keramiskt värmeelement utan ljus. Mät temperaturen inne i själva gömslet med en givare.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska vara 70-90 %, högst på natten, och bottensubstratet ska alltid vara fuktigt. Spraya terrariet morgon och kväll med rent vatten (omvänd osmos eller destillerat), och höj fuktigheten till 85-90 % om djuren ska föröka sig. Djuret torkar lätt ut, så en platt vattenskål, delvis nergrävd i bottensubstratet, ska alltid stå framme. Djuret dricker och sitter i skålen och kan hålla andan länge under vatten om det blir skrämt. Byt vattnet varje dag.

Matta ögon och en slapp kropp är tecken på uttorkning.

LJUS OCH UVB

Arten är aktiv i skymningen och ska inte ha en kraftig solplats, men 12 timmars dagsljus per dygn håller dygnsrytmen. Svag UVB är den bästa lösningen: ett T5-rör för skogsarter som lever i skugga (Ferguson-zon 1), med ett UV-index på 1-2 på den högsta platsen under lampan. Djuret kan klara sig utan UVB om fodret överströs med kalk och D3-vitamin, men UVB ger en mer naturlig ämnesomsättning. Röret byts var 12. månad, och det ska finnas gott om skugga och gömslen.

Läs mer: Ljus och UVB Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

UTFODRING

Tribolonotus novaeguineae är insektsätare. Grundfodret är syrsor, kackerlackor, daggmaskar, mjölmaskar och sidenspinnarlarver, och vaxmottslarver och supermaskar ges i mindre mängder. En levande daggmask som läggs vid gömslet får oftast fram djuret. Bytet får högst vara hälften så brett som djurets huvud, och till ungar högst så brett som avståndet mellan ögonen.

Unga djur utfodras varje dag och vuxna varannan dag. Ge så mycket som djuret hinner äta på omkring fem minuter. Pudra fodret med kalk vid varje utfodring och med kalk och D3-vitamin vid varannan. Foderdjuren ska ha matats väl i 1-3 dygn innan de ges vidare.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

BETEENDE OCH HANTERING

Tribolonotus novaeguineae är ett djur att titta på och inte för hantering. När den blir gripen kan den ge ifrån sig läten, spela död, försöka fly eller släppa svansen, och det stressar den. Ge ett nytt djur minst två veckors lugn och vänj det sedan vid att ta insekter från en pincett med mjuka spetsar. Djuret syns mest i gryningen, i skymningen och vid utfodring.

Den tillbringar större delen av dagen i sitt gömsle. Ett par delar ofta gömsle och försvarar boet högljutt, särskilt när det ligger ett ägg. Arten kan hållas i ett fuktigt utställningsterrarium tillsammans med små grodor och ödlor med samma krav, men ägg och ungar är utsatta i gemensamma terrarier, och det kräver ett stort terrarium med många gömslen.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Djuren blir könsmogna vid 3-4 år. Hanen är ofta större och kraftigare än honan, men storleken är inte ett säkert tecken. Hos släktet har hanen ett rektangulärt fält av fyra till sex förstorade buksfjäll vid naveln och grå till gråblå, upphöjda porer under tredje och fjärde tån på bakfoten. Undersidan kan ses genom att sätta djuret i en liten, tom glasbehållare och fotografera det genom botten.

PARNING

Aveln är sparsamt beskriven för arten. Släktet förökar sig under regntiden, och i terrariet sätts förökningstiden igång med tätare besprutning och högre luftfuktighet. Välj ett friskt, fullvuxet par och ge dem tid att vänja sig i ett terrarium med minst 90 × 45 cm botten och flera gömslen så att de själva kan välja. Passar djuren ihop delar de ofta ett gömsle.

Håll luftfuktigheten på omkring 70 % utanför förökningstiden och höj den till 85-90 % genom att spraya flera gånger om dagen när förökningstiden närmar sig. Temperaturen ska hålla sig mellan 23 och 27 °C. Utfodra varannan dag med syrsor och daggmaskar som bas.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Arten lägger ägg. Honan lägger bara ett läderartat, ovalt ägg åt gången, omkring 2 cm långt, med 5-6 veckors mellanrum och upp till sex ägg under en förökningssäsong. Ägget grävs ner strax under ytan inne i gömslet.

Gör en fördjupning på flera centimeter i bottensubstratet precis under det gömsle som paret har valt, och fyll den med en löst packad, lätt fuktig blandning av torvmossa och matjord. Täck med korkbark. Djuren försvarar boet aggressivt.

INKUBATION

Äggen kläcks bäst i en kläckningsapparat. Ta försiktigt ut ägget ur boet och lägg det halvt nedgrävt i fuktig torvmossa i en lätt ventilerad behållare utan att vända det. Mossan ska vara så fuktig att det inte droppar vatten när en handfull pressas hårt. Så länge ägget är fast och fyllt tillsätts inget mer vatten. Blir det nödvändigt, vattna mossan, aldrig ägget.

Vid 23-27 °C kläcks ägget efter 65-85 dagar. Ett insjunket ägg är oftast uttorkat eller dött, och ett ägg som svettas håller på att dö eller är redan dött. Lite insjunkning och fukt på skalet strax före kläckningen är dock normalt.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna är 6-8 cm långa och väger 3-5 g vid kläckningen, och inom några timmar söker de föda och skydd. Ungarna kan födas upp i en plastlåda eller ett litet terrarium med fuktigt hushållspapper eller mossa, ett kokosskal som gömsle och en låg vattenskål. Utfodra dem varje dag med små syrsor och andra levande bytesdjur, och strö kalk och D3-vitamin över fodret vid varannan utfodring.

Ett par och deras ungar kan leva tillsammans, men ta bort ungarna när det inte finns tillräckligt med plats, och senast innan de blir könsmogna.

Hälsa och vanliga misstag

Det är lite känt om sjukdomar och parasiter hos släktet, och vildfångade djur som ser friska ut kan dö plötsligt, även efter flera år i fångenskap. De vanliga problemen och det förebyggande är:

- Parasiter hos nyinköpta, vildfångade djur. Håll nya djur i karantän enskilt i en liten, enkelt inredd låda med fuktigt hushållspapper, en låg vattenskål och ett kokosskal, och låt en veterinär undersöka ett avföringsprov för mask och encelliga parasiter så snart som möjligt.
- Uttorkning. Matta ögon och slapp kropp är tecken på sjukdom eller för lite fukt.
- Benskörhet vid för lite kalk och D3-vitamin. Strö kalk och vitaminer över fodret och använd gärna svag UVB.
- Tappad svans vid skrämsel eller hantering.

Ett friskt djur är vaket, har klara, blanka ögon och inga sår, parasiter eller missbildningar. Det kan stå helt stilla, men ska reagera när det blir vidrört. Sök veterinär med erfarenhet av reptiler om djuret går ner i vikt, inte äter eller ligger slött.

Läs mer: Karantän och hygien Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.